

WONDZORG in THUISZORG

Eerste hulp bij wonden

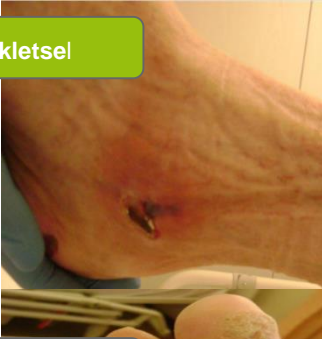
Patricia Wijnands
Expert Wondzorg
ZNA Stuivenberg

Inleiding

- Soorten wonden
- Genezingsproces
- TIME-principe
- Wondverbanden
- Behandeling
- Algemene info

Verscheidene soorten wonden

Drukletsel

Diabetisch
voetulcus

Brandwonde

Schaafwonde

Skintear

Insectenbeet

Chirurgische wonden

Acuut traumatisch

skintears
brandwonden
schaafwonden
open wonde

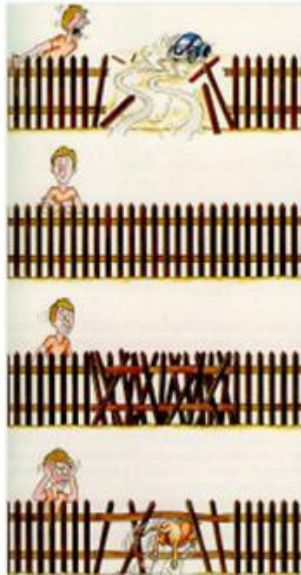
Chronisch

ulcera
decubitus
vochtletsels
diabetische voet
oncologische
wonden

...

Genezingsproces

Fasen in wondheling

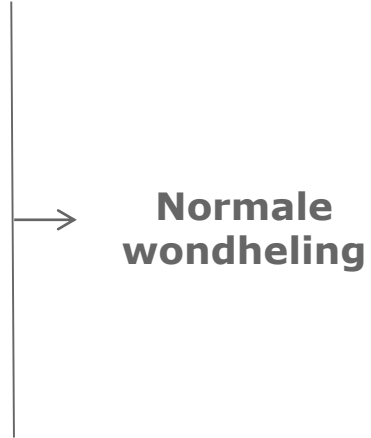

· Beschadiging

· Weefselherstel

· Vorming littekenweefsel

· Verstoorde wondheling: → chronische wonde

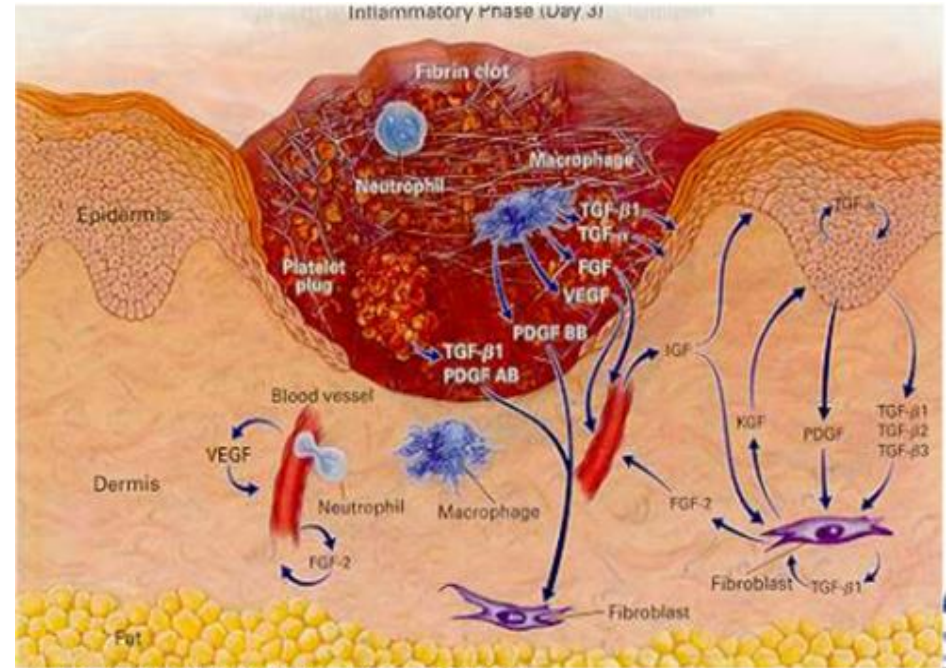

Genezingsproces

Complexiteit

- Optimale wondheling: interactie tussen cellen en matrix
- Groeifactoren en cytokines
- Proteasen
- Adhesie moleculen
(plasminogeen en NO-systeem)

PDGF (platelet derived growth factor), VEGF (vascular endothelial growth factor), EGF (epidermal growth factor), FGF (fibroblast growth factor), TGF β , IGF, (insulin like growth factor), colony stimulating factors (G-CSF (granulocyte), GM-CSF (granulocyte/macrophage) and M-CSF (macrophage)

Inhibitoren in wondheling

Onderliggende pathologie

- Diabetes
- Vasculaire problematiek (doorbloeding – O²-tekort - afvoer)
- Osteomyelitis (blootliggend bot – radiografie – MRI)
- Oncologische problematiek – chemo – radiotherapie
- Immuunziekten
- ...

Medicatie

- Cortisone, Antibiotica,...

Leeftijd (+ 75j)

Ondervoeding

Druk en frictie

Pijn

...

Impact op:
Psyche
Sociaal
Financiëel

Diabetische voet **in gevaar!!!**

Snelle doorverwijzing naar arts en/of diabetische voetklinik

Veneus lijden

- Voctopstapeling – oedeem – pijnlijke benen
- Pijn – nachtelijke krampen – tintelingen
- Spataders – takkenbosvenen
- Huidpigmentatie – okerdermatitis – atrofie blanche
- Droge huid

Complicatie:
ulcus cruris of
beenzweer

TIME-principe

- 1) Debrideren & reinigen
- 2) Bacteriële balans in evenwicht
- 3) Vochtbalans wondbed

Debrideren & reinigen (1) TIME

Mechanisch reinigen – spoelen

- Douche – lauw kraanwater
 - BW: tot 20 min.
- Wound Cleanser (Flamirins, ...)
- Fysiologische oplossing

Debridement

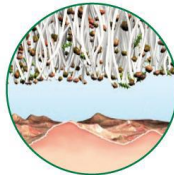
Chirurgisch: sharp debridement

Debrideren & reinigen (1) TIME

Mechanisch reinigen – spoelen

- Korsten, schilfers, keratotisch beslag
- Debris, fibrine, straatvuil,...
- Biofilm
- Prontosan® (Polyhexanide – Biguanide)
- dagelijks volgens noodzaak
- Debrisoft® + iso-Betadine®, (Povidone-Iodium)

Debrideren & reinigen (1) TIME

Mechanisch reinigen – spoelen

- Bruin → wit schuim
- Na 4' → debriderend reinigen

Debrideren & reinigen (1) TIME

Vochtige wondheling

- Snellere wondheling
- Minder pijnlijk
- Mooier litteken

Verbandmiddelen

- Het juiste verband op de juiste wonde!!!
- Juiste gebruik

Debrideren & reinigen (1) TIME

Zalven, gels en wondverbanden

- **Hydrogels:** Flamigel®, Duoderm®, Purilon®, Mitocare®,...
- **Alginogel:** Flaminal® Hydro/forte antimicrobieel enzyme systeem glucoseoxidase/ lactoperoxidase
- **Alginaten (zeewier):** Biatain Alginaat®, Kaltostat®, ...
- **Collagenase /Enzymatische necroseoplosser:** Iruxol Mono®,...
- **Collagenase/Hyaluronzuur:** Hyalo⁴®
- **Infectiewerende zalven/verbanden:** iso-Betadinegel®, Braunol®, Flammazine®,...
- **Honingverbanden:** L-Mesitran®, Honysoft®, Activon®,...
- **Antibiotische zalven:** Fucidine, Furacine,...

Schaafwonde

Reinigen en Spoelen lauw water

- iso-betadine + Debrisoft =sterke bevulling

Vochtige wondheling

- Hydrogels
- Alginogel: Flaminal Hydro®

Kans op infectie -desinfecterende zalven

- iso-betadinegel®, Braunol gel®,...

Bijtwonde

Reinigen en Spoelen lauw water

- iso-betadine (Debrisoft)

Kans op infectie!!!

- PVP-Iood
- Tevax (Tetanus)

- PVP-Iodium gel, tulle
- Nadien Alginogel: Flaminal Hydro®

Hand- en teennageltrauma

Reinigen en Spoelen lauw water

- iso-betadine (Debrisoft)

Atraumatisch verband (niet inklevend)

- **Mepitel® / Mepitel One®** - silicone verband

- **Vetgaasverband:** Jelonet ®,...

- **Inadine® - iso-Betadine ® tulle – Braunol ® tulle**

Bij infectie

Handnageltrauma - open

Reinigen en Spoelen lauw water

- iso-betadine® (zeep)
- **Flaminal Hydro®** + Jelonet
- Katoenen kompres

- Geen Melolin®

- **Keuze verband naargelang diepte en uitgebreidheid**

- Kans op infectie PVP-I (Inadine®,...)

Skin tears

Cortisone inname

Ouderen - broze huid

Na trauma – val van trap - stoten

- Zuiver maken
- Huidflap terug plaatsen
- **Mepitel® verband:**
 - 1 week laten zitten,
 - dagelijks katoenen kompres vervangen
 - combinatie met iso-betadine® – hydrogel mogelijk

Eerste graad Brandwonden

- ROOD
- DROOG
- PIJNLIJK
- KANS OP INFECTIE GERING

Spoelen lauw water – 20 min

Hydrateren

- Hydrogel
- Flamigel[®], ExtraCalm[®]

Geen verband

Frequent insmeren

Tweede graad BW- oppervlakkig

- BLAREN
- VOCHTIG
- PIJNLIJK
- CAPILLAIRE HERVULLING

Spoelen lauw water - 20 min.

Oppervlakkig

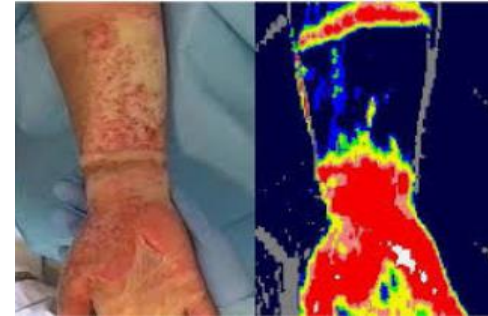
- **Flaminal hydro[®] + Jelonet[®]**
- Katoenen kompres

“Geen” Flammazine!!!

Bij twijfel diepte & grote defecten

Brandwondencentrum
ZNA-Stuivenberg

LDI : bepaling diepte
(Laser doppler Imaging)

Veneus Ulcus - bloedvatproblematiek

Meestal Chronische wonden

Veel wondvocht

Gespecialiseerde wondzorg

Compressietherapie

Kleinere letsels: wondverband volgens status wonde

Veneus ulcus - Compressietherapie

- Van teenbasis tot onder de knie
- Circulatie bevorderend

Wondheling

Hydrocolloïden

Oppervlakkig – weinig exsudaat

Kleine letsels

- Comfeel, Duoderm,...

Schuimverbanden

Oppervlakkig - matig tot "veel" exsudaat

- Mepilex Transfer® + bedekkend verband
bij lekkende wonden

Huidvriendelijk – pijn

- Bescherming – ideale vochtbalans
- 1 à 2 x /week te vervangen

Kunnen meerdere dagen ter plaatse blijven

Blaarvorming

Oorzaak?

Kans op openspringen - irriterend – gespannen?

Kans op infectie?

- Blaardak verwijderen
- Atraumatische verbanden
- Schuimverbanden
 - Mepilex gamma
- Hydrocolloïden
 - Compeed/Comfeel/Duoderm,...

Infectie (2) ? TIME

Spoelen en reinigen

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Geen antibiotische zalven in wonden

- Resistentie (Bactroban®/Mupirocine (eradicator neus))
- Contactallergie!!!

Indien nodig: antibiotica per os/ Intraveneus (cfr. Arts)

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Gebruik wel:

→ Antiseptica:

- PVP-I: iso-Betadine® zeep, tulle, gel (dunne laag),
- Chloorhexidine ®
- Dakin Cooper (Na-hypochloriet op indicatie)

→ Zilververbanden

→ Honingverbanden

Gebruik geen occlusieve verbanden

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Antiseptieken nooit combineren!!!

**Allergische reacties
Verminderd werking**

Indien toch wenselijk → tussen 2 spoelen met fysiologisch

Diabetische voet in gevaar!!!

Arts of Diabetische voetkliniek (ZNA Stuivenberg)

FOOT ATTACK!!!

Is even dringend als een hartinfarct !

**Contacteer een arts of diabetische
voetkliniek/wondkliniek !**

**Time is foot
= 'Time is heart'
= 'Time is brain'**

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

PVP-Iodium/Cadexomeer:

iso-Betadine®

Breed spectrum » antiseptische werking

- Reinigen iso-betadine® zeep uniwash
- Wonde spoelen (verdund) 10% oplossing
- Wiek of kompres (puur)
- iso-Betadine®gel: dun laagje, korsten verwijderen

1 tot 2 x daags, ngl. infectietekens, aantal kiemen

zie verkleuring iso-Betadine thv verband.

Inadine®: tegen inkleven

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Chloorhexidine

Hibidil® (Chloorhexidine digluconaat 0.5 mg/ml)

HACdil® (Chloorhexidinedigluconaat 0.5 mg/ml + Cetrime 0.5 %)

niet te gebruiken op slijmvliezen!!

allergische reacties op Cetrime

HIBITANE Plus® (Chloorhexidine gluconaat 2% + isopropylalcohol 70%)

gesloten wonden

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Dakin Cooper® (Na-Hypochloriet) - Chloramine

Ernstige infectie – anaërobe kiemen

Uitgebreide wonden (voeten, benen, handen)

Diabetische voetwonden

2 tot 3xd, volgens indicatie

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Azijnzuur 1% - 2% (5%)

Pseudomonas bacterie: appelblauwzeegroene kleur

Vochtige kompressen / min. 15 min.

Max. 24u/24u

Wondrandbescherming

Prikkelend - Pijnlijk

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Furacine® Soluble Dressing (Nitrofururalum 2 mg/g)

Fucidine®

- Gram-negatieve en Gram-positieve bacteriën (geen pseudomonas, schimmels)
- Huidinfecties – furonkels- BW – gelaat

Flammazine® - **Sedoflame**®

Zilversulfaziadine

Antibacterieel

- Gram-negatieve en Gram-positieve bacteriën
- Pseudomonas

Huidreacties, jeuk, beslag op wonde

Verkleuring op textiel

Bacteriële balans in evenwicht (2) TIME !!!

Zuurstofwater

- Gram-negatieve bacteriën
- Reinigen van straatvuil
- Niet voor huid en slijmvliezen → zeer irriterend

Bloedresten verwijderen

Eosine[®], mercurochroom[®]

- Door kleureffect is wonde moeilijk te evalueren
- Droogt wonde uit!!!
- Bewerkstelligt geen vochtige wondheling

Vochtbalans in evenwicht (3) TIME

Vochtige wondheling (Winter GD, Nature 1962;193:293-4)

Versnelt het helingsproces

Vasculaire insufficiëntie (cave diabetes) → droog houden!!!

Hydrogels: Flamigel®, Extra Calm®, intra-site®,...

Alginogels: Flaminal Hydro/forte®

Schuimverbanden: Mepilex®

Anti-inkleef: Silicone Mepitel®, Inadine®

Hydrateren: Nivea, body lotion, Flamigel®, Avène: Cicalfate, La Roche Posey: baume B5

Specialekes:

Enzymatische zalf: Iruxol®

Alginaten: Biatain Alginate®

Collageen, MMP remmer: Promogran® Activeert collageen synthese en groeifactoren

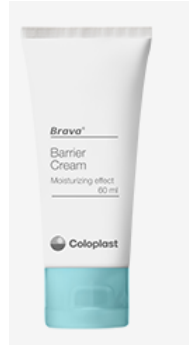

Huidbescherming – Pijn TIME

Pijn heeft effect op wondheling
Adequate analgesie en keuze verband

Anti-inkleefverbanden
Zachte verwijdering verband

Tegemoetkoming actieve verbandmiddelen KB 01/10/2019

Chronische wonden (v.a. 6 weken)

Invullen formulier ter kennisgeving (RIZIV)

Actieve wondverbanden op positieve lijst (apotheek)

→ 20% korting

→ maximumfactuur

Dossier aanleggen (opvolging chronische wonde) arts, VK

Follow-up - wondklinieken

Wondzorgconsultaties

ZNA wondklinieken: Site Stuivenberg/Middelheim/Jan Palfijn

Site Stuivenberg:

- **Algemene wondzorg:** Dr. Lafaire, Wondzorgverpleegkundigen Patricia wijnands/Karine Kerstens
Maandag: 13u - 14u
- **Brandwondenraadpleging:** Dr. Lafaire, Dr. De Cuyper, Multidisciplinair-team
Oscare nazorgcentrum littekenbehandeling en aftercare (Merksem)
- **Vaatgerelatteerde wonden:** Dr. Lauwers, WondzorgVK
Maandag: 9u - 11u30
- **Diabetische voet (erkend):** Dr. de Paepe, MDC team, chirurgen, Wondzorgteam,
diabeteseducatoren, bandagist, podologe, psychologe, dietiste...

Vragen

